

VSEBINSKO POROČILO (JRMOM-VON-2022)

VSEBINSKO POROČILO PROJEKTA Netopirji v mestu! Ohranimo jih (2022_MOM1)

IZVAJALEC: Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev

TERMIN: maj – november 2022

Člani SDPVN/izvajalci: Jasmina Kotnik, Monika Podgorelec, Sandra Zvonar

OPIS AKTIVNOSTI:

AKTIVNOST 1: VSE ŽIVO V STRAŽUNU

Namen aktivnosti: izobraževanje, spodbujanje k skrbi za varovanje in ohranjanje narave

Termin izvedbe: 1. 10. 2022

Lokacija izvedbe: Stražun - Parkovni gozd, ki je opredeljen kot naravna vrednota in zavarovano območje - naravni spomenik po občinskem odloku

Obeležitev okoljskega dneva: Svetovni dan varstva živali & Svetovni dan habitatov, Evropski dan opazovanja ptic

Število izvedb: enkratni dogodek

Ciljna skupina: družine, osredotočeno na vrtčevske skupine.

V sodelovanju/soorganizaciji z: DŠN, Slovensko odonatološko društvo, DOPPS, Vrtec Tezno Maribor in Zavod RS za varstvo narave OE MB, Mestna občina Maribor

Podaktivnosti: vodeni sprehodi, izobraževalne delavnice (kratke poučne predstavitve, poučne igre, ustvarjalne delavnice), predstavitev metod raziskovanja, deljenje izobraževalnega promocijskega materiala, začasne fotografske razstave v gozdu.

Kratek opis / cilji in rezultati: Dogodek smo na prvo oktobrsko soboto izvedli že tretje leto zapored. Dogodek, ki vabi družine v mestno naravo, izobražuje, spodbuja k skrbi za varovanje okolja in ohranjanje narave je bil dobro obiskan. Tokrat je Stražunski gozd po poti netopirja Boromirja igrivo raziskovalo vsaj 120 udeležencev in organizatorjev. Z izobraževalnimi in ustvarjalnimi delavnicami, z igro, s predstavitvami metod raziskovanja živega sveta in s fotografskimi razstavami v gozdu smo izobraževali o naravi v naravi in tako ozaveščali občane o pomembnosti ohranjanja biotske raznovrstnosti - to je vsega živega okrog nas - udeležence smo učili o živalskih in rastlinskih prebivalcih Stražuna ter spoštljivem odnosu do narave. Posebej nas veseli, da dobro sodelovanje med društvi in drugimi izobraževalnimi ustanovami (Društvo študentov naravoslovja, Slovensko odonatološko društvo, DOPPS, Vrtec Tezno Maribor in Zavod RS za varstvo narave OE Maribor, Mestna občina Maribor) še traja.

Promocija dogodka: Društva smo s pomočjo Vrtca Tezno oglaševala po enotah vrtca (priprava fizičnih vabil) in po svojih "kanalih" (spletna stran SDPVN, FB stran, »mailing« liste drugih društev in organizacij itd.).

AKTIVNOST 2: MEDNARODNA NOČ NETOPIRJEV OB MIYAWAKI GOZDIČKU IN V MAGDALENSKEM PARKU

Namen aktivnosti: Predstavitve metod terenskega dela proučevanja netopirjev in izobraževanje ter spodbujanje k skrbi za varovanje okolja in ohranjanje narave / aktivno vključevanje udeležencev

Termin izvedbe: 11. 9. 2022

Lokacija izvedbe: Mini Miyawaki gozdiček & Magdalenski park (zavarovano območje).

Obeležitev okoljskega dneva: Mednarodna noč netopirjev (opomba: Evropska noč netopirjev se je l. 2012 preimenovala v Mednarodno noč netopirjev).

Število izvedb: enkratni dogodek

Ciljna skupina: splošna javnost / osredotočenost na okoliške prebivalce Magdalenskega parka in Miyawaki gozdička.

V sodelovanju z: Inicijativo Mestni Zbor (ki je skupaj z Organizacijo za participatorno družbo in v sodelovanju z Mrežo za prostor in MOM v l. 2021 vzpostavila Miyawaki).

Podaktivnosti: predstavitev Miyawaki gozdička in netopirjev ter netopirnic ob interpretacijski tabli, pregled postavljenih netopirnic in voden večerni sprehod skozi Magdalenski park z ultrazvočnimi detektorji (udeleženci so se naučili rokovati z detektorji).

Kratek opis / cilji in rezultati: Netopirje lahko ob večernem mraku opazimo povsod okoli nas, le opazovati je potrebo dovolj dobro. Tako smo se 11. 9. 2022 še pred sončnim zahodom zbrali ob Miyawaki gozdičku in z dogodkom obeležili Mednarodno noč netopirjev. Najprej nas je 22 zbranih udeležencev preverilo, ali kaj biva v netopirnicah, ki smo jih lani namestili v Miyawakiju. Žal, so bile še nezasedene. Potem smo očistili še nameščene gnezdilnice in ugotovili, da je v eni izmed njih letos že gnezdila sinica, mogoče velika sinica (*Parus major*) ali plavček (*Cyanistes caeruleus*). Po zaključenem pregledu netopirnic in gnezdilnic, nam je Maja Šušteršič iz Inicijative Mestni zbor predstavila koncept Miyawaki gozdička, Matjaž Premzl pa je pojasnil, zakaj je potrebno čistiti gnezdilnice pred novo gnezdilno sezono in zakaj ptic ne smemo hraniti s kruhom. Ob sončnem zahodu smo si ogledali netopirsko fotografsko razstavo, spoznali zanimivosti o teh sesalcih in se ob prvih opaženih prhutajočih netopirjih, z ultrazvočnimi detektorji v rokah, odpravili na sprehod skozi Magdalenski park. Ugotovili smo, da se v parku prehranjuje več prhutajočih živali. Prepričani smo, da se je, ob našem sprehodu skozi park za žuželkami podil savijev netopir (*Hypsugo savii*). Da bi lahko potrdili, ali smo prestrezali ehlokacijske klice Nathusijevega (*P. nathusii*) ali belorobega netopirja (*P. kuhlii*), bo pa potrebno v prihodnje klice tudi posneti in analizirati sonogram klicev. Z dogodkom smo občane ozavestili ter podali znanje o pomenu netopirjev, netopirskih zatočišč, o ohranjanju gozda, mejic, parkov, posamičnih grmovnih in drevesnih vrst v mestih/naseljih/ v kulturni krajini.

Promocija dogodka: priprava interaktivnih vabil na dogodek z dodano vrednostjo – zanimivih informacij o netopirjih s pripadajočimi fotografijami in/ali risbicami in/ali pobarvanko in razdelitev le teh po okoliških blokkih / blokovskih oglasnih deskah ter po svojih "kanalih" (spletna stran SDPVN, FB stran, »mailing« liste drugih društev in organizacij) itd.

AKTIVNOST 3: IZOBRAŽEVANJE CILJNE SKUPINE IN SPOZNAVANJE Z OSNOVNIMI METODAMI PROUČEVANJA NETOPIRJEV

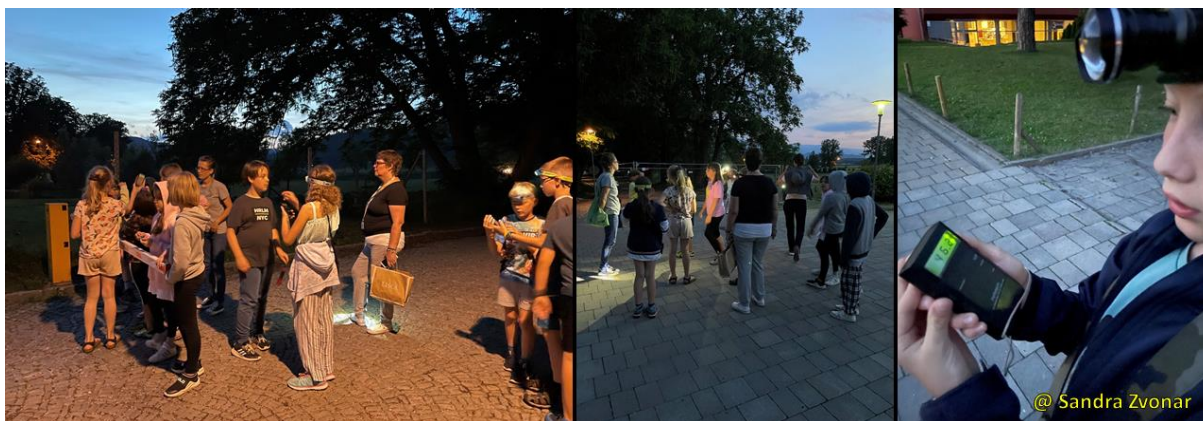
Namen aktivnosti: Predstavitev metod terenskega dela proučevanja netopirjev, izobraževanje in zbiranje terenskih podatkov (preizkus koncepta Citizen Science) ter spodbujanje k skrbi za varovanje okolja in ohranjanje narave / aktivno vključevanje udeležencev

V sodelovanju z: Zpm Maribor, OŠ in vrtec

Podaktivnosti: Teoretično in praktično izobraževanje o biologiji, ekologiji, varstvu in ohranjanju netopirjev. Preizkus samostojnega dela učenca na terenu oz. izvedba koncepta Citizen Science projekt (sl. projekt ljubiteljske oziroma skupnostne znanosti), kjer učenci kot prostovoljci sodelujejo s strokovnjaki pri zbiranju podatkov pomembnih za ohranjanje zavarovanih vrst. Skupno in samostojno delo z ultrazvočnimi detektorji (ki smo jih izdelali v sklopu projekta), pregled parkovnih dreves oz. iskanje razpok v deblih dreves ter pregled mostičkov v parku kar pomeni odkrivanje morebitnih zatočišč netopirjev.

Termini izvedbe /Lokacija / število izvedba / ciljna skupina:

Datum Izvedbe (število ponovitev)	Lokacija	OŠ/ vrtec / drugo	Število udeležencev
6. 6. 2022 (5-kratna ponovitev predstavitev)	Betnava; na lokacijo zavarovanega območja in naravne vrednote »BETNAVSKI GOZD«	OŠ Ludvika Pliberška Maribor / 3. a razred Vrtec Otona Župančiča Maribor / 1. skupina Vrtec Otona Župančiča Maribor/ 2. skupina OŠ Ludvika Pliberška Maribor / 3. b razred OŠ Ludvika Pliberška Maribor / 3c razred	63
9. 6. 2022 (2-kratna ponovitev predstavitev)	OŠ Montessori; na lokaciji naravne vrednote »Maribor - drevored krilatega oreškarja«	OŠ Montessori Maribor (prva triada)	38
17. 6. 2022 (1-kratna izvedba)	OŠ Montessori; na lokaciji naravne vrednote »Maribor - drevored krilatega oreškarja«	OŠ Montessori Maribor (4. razred)	18
25. 7. 2022 (2-kratna ponovitev predstavitev)	Mestni Park (območje ZO in NV)	Osnovnošolski otroci	70
5. 10. 2022 (1-kratna izvedba)	Vrtec Tezno / Enota Lupinica	Vrtčevski otroci	53

Kratek opis / cilji in rezultati: Med junijem in oktobrom 2022 smo izvedli pet izobraževalnih dni (11 predstavitev/ 11 skupin), na katerih je netopirje spoznalo preko 240 otrok. In sicer smo v sklopu dveh naravoslovnih dneвов (6. 6. 2022 in 25. 7. 2022), ki ju je organizirala Zveza prijateljev mladine Maribor spoznali netopirje v Betnavskem gozdu in v Mestnem parku. Poleg fotografij, ki so nam prikazale vrstno pestrost netopirjev, smo se podučili tudi o metodah proučevanje teh živali, iskali drevesa z dupli in pokukali pod mostičke v Mestnem parku. Z učenci OŠ Montessori Maribor smo 9. in 17. junija 2022 spoznavali netopirjev najprej v učilnici, nakar smo se po sončnem zahodu, opremljeni z ultrazvočnimi detektorji odpravili na sprehod. V bližini šole smo uspešno prestrezali ehoklacijske klice navadnega mračnika (*N. nuctula*) ter klice netopirjev iz rodu malih netopirjev (*P. kuhlii/nathusii*). V vrtcu Tezno, na Enoti Lupinica, pa so najmlajši, preko igre, spoznavali netopirje času v tednu otroka. Na tej točki moramo poudariti, da najmlajši občani, ki obiskujejo vrtec Tezno, netopirje zelo dobro poznajo, prav tako pa Stražunski gozd in učno pot netopirja Boromirja, ki ga redno obiskujejo.

Promocija dogodka: obvestila OŠ/SŠ, e-pošta učiteljem in ravnateljem

AKTIVNOST 4: NARAVOSLOVNI DAN OB RADVANJSKEM POTOKU

Namen aktivnosti: Predstavitev metod terenskega dela proučevanja netopirjev, izobraževanje in zbiranje terenskih podatkov ter spodbujanje k skrbi za varovanje okolja in ohranjanje narave / aktivno vključevanje udeležencev

Termin izvedbe: 11. 6. 2022

Lokacija izvedbe: OBMOČJE RADVANJSKEGA POTOKA (Ekološko pomembno območje Razvanje).

Obeležitev okoljskega dneva: Svetovni dan okolja

Št. izvedb: 1-krat.

Ciljna skupina: splošna javnost.

V sodelovanju / soorganizaciji z: Društvo Organizacija za participatorno družbo, Inicijativa mestni zbor, Slovensko odonatološko društvo, Društvo študentov naravoslovja.

Netopirske podaktivnosti: predstavitev netopirjev, lov v mreže, voden sprehod z ultrazvočnimi detektorji, fotografska razstava na prostem (podaktivnosti soorganizatorjev: spoznavanje ptic, kačjih pastirjev, makroinvertebratov, dvoživk/plazilcev, spoznavanje pomena mejic/lesne zarasti na brežinah vodotokov ...).

Kratek opis / cilji in pričakovani rezultati: Združeni v močeh in znanju smo s kolegi iz Inicijative Mestni zbor, Društva študentov naravoslovja in Slovenskega odonatološkega društva, v soboto, 11. julija, nadaljevali zgodbo ozaveščanja o pestrosti živega sveta na pragu Maribora. Zgodbo smo razvili preteklo leto, ko smo z netopirskimi, kačjepastirskimi, nevretenčarskimi ter drugimi vsebinami prispevali k soustvarjanju interpretacijske table z nazivom *Oživljanje obrežja Radvanjskega potoka* v sklopu projekta Revitalizacije obrežja Radvanjskega potoka. Tokrat, smo zbrani ob potoku, spoznali pomen obrežne vegetacije, kačje pastirje, vodne nevretenčarje in netopirji. Vloga mejice, pa naj bodo ta ob vodotokih ali med kmetijskimi zemljišči, je neprecenljiva, saj s svojo prisotnostjo znatno prispeva k vrstni pestrosti in pa tudi z antropocentričnega vidika gledano ima človek od njih številne koristi. Več o mejicah si lahko preberete v publikaciji »*Življenje v mejicah* (Lešnik, 2018)«, ki je prosto dostopna na spletu. Ob sončnem zahodu smo zbranim predstavili večerno-nočni živi svet pod Pohorjem. Netopirje je 37 udeležencev spoznalo ob začasni netopirski fotografski razstavi, ob predstavitvi metod mreženja netopirjev in prepoznavanja netopirjev na nebu s pomočjo ultrazvočnih detektorjev. Čeprav ulov z mrežami ni bil tako uspešen kot lani (Glej netopir, 2021), pa smo z ultrazvočnimi detektorjev ponovno potrdili prisotnost netopirjev iz rodu *Pipistrellus* (*P. kuhlii/nathusii*).

Promocija dogodka: Društva/soorganizatorji smo oglaševali po svojih "kanalih" (društvene spletne strani, FB strani, »mailing« liste društev/organizacij) itd.

AKTIVNOST 5: PROMOCIJA (PROMOCIJSKI MATERIAL...) IN OGLAŠEVANJE DOGODKOV

Način oglaševanja: dogodke smo oglaševali preko društvene Facebook strani, informacije o dogodkih smo posredovali medijem, o dogajanju smo obvestili bližnje šole in vrtce, povabila smo posredovali drugim društvom in organizacijam (SOD, DOPPS, DŠN, ZRSVN, ZPM Maribor, IMZ, ki so oglaševale dogodke znotraj svojih organizacij preko »mailing« list. Na dogodke smo povabili tudi ZRSVN, RRA Podravje Maribor itd.

Tisk majic: Natisnili smo majice za »Aktivnost 1«, tako da je bilo moč organizatorje in vse prostovoljce ločiti od obiskovalcev. To je pripomoglo k boljši izvedbi dogodka in promociji dogodka ter je tudi bila zahvala vsem za sodelovanje na dogodku.

Promocijski material: Ponatisnili smo otroško glasilo Glej, netopirček! - bogata zbirka nalog z nalepkami je bila in še bo promocijski material za vrtce in 1. triado OŠ. Natisniti smo novi promocijski material – netopirske magnetke. Novi promocijski material smo skupaj s preostankom promocijskega materia iz prejšnjih let (knjižne kazalke, zgibanke – strokovno gradivo, odsevne varnostne nalepke) delili na vseh projektnih aktivnostih

POVZETEK POROČILA

Vnesite kratek povzetek vsebinskega poročila s ključnimi podatki o izvedenih aktivnostih. Obseg največ pol strani.

Netopirji so ena najbolj ogroženih živalskih skupin tako v Sloveniji kot po svetu. Kljub temu, da je potrebno varovati tako netopirske vrste kot tudi njihove habitate, je strah pred temi živalmi tako velik, da vodi v splošno nesprejemanje ali včasih celo v namerno pobijanje. Posledično je popularizacije narave, in s tem tudi netopirjev, nujna aktivnost, s katero pripomoremo k izboljšanju stanja netopirjev pri nas. Informiranje in ozaveščanje javnosti o edinih letečih sesalcih našega planeta je bil tako glavni cilj letošnjega projekta z nazivom *Netopirji v mestu! Ohranimo jih*. Vodilo ob izvajanju aktivnostih je bilo »raznoliko, drugačno, skrivnostno«, s čimer je lahko vsak občan našel dogodek, ki mu je bil pisan na kožo. Hkrati smo s povezovanjem z drugimi naravoslovnimi društvi in izobraževalnimi ustanovami dosegli, da so naše aktivnosti imele večji domet ter večjo raznolikost.

Združeni v močeh in znanju smo s kolegi iz Iniciative Mestni zbor, Društva študentov naravoslovja in Slovenskega odonatološkega društva, v začetku poletja 2022, nadaljevali zgodbo ozaveščanja o pestrosti živega sveta ob Radvanjskem potoku. Med junijem in oktobrom 2022 smo člani netopirskega društva izvedli pet izobraževalnih dni, na katerih je netopirje spoznalo preko 240 otrok. In sicer smo netopirje spoznavali v Betnavskem gozdu, Mestnem parku in pod Kalvarijo. Poleg fotografij, ki so nam prikazale vrstno pestrost netopirjev, smo se podučili tudi o metodah proučevanje teh živali, iskali drevesa z dupli v gozdu in parku, z učenci OŠ Montessori Maribor pa smo po sončnem zahodu, opremljeni z ultrazvočnimi detektorji odpravili na sprehod. V bližini šole smo uspešno prestrezali eholokacijske klice navadnega mračnika (*N. nuctula*) ter klice netopirjev iz rodu malih netopirjev (*P. kuhlii/nathusii*). V vrtcu Tezno, na Enoti Lupinica, pa so najmlajši, preko igre, spoznavali netopirje času v tednu otroka. Septembra 2022, zbrani ob Miyawaki gozdičku, smo obeležili Mednarodno noč netopirjev. Udeleženci dogodka so spoznali netopirje, netopirnice, Miyawaki gozdiček in po sončnem zahodu, ugotovili, da se v Magdalenskem parku prehranjuje več prhutajočih živali. Dogodek Vse živo v Stražunu smo (člani SDPVN, DŠN, SOD, ZRSVN, Vrtec Tezno, MOM), na prvo oktobrsko soboto izvedli že tretje leto zapored. Dogodek, ki vabi družine v mestno naravo, izobražuje, spodbuja k skrbi za varovanje okolja in ohranjanje narave je bil dobro obiskan.

Z izobraževalnimi aktivnostmi smo dosegli preko 400 mladih in še mlajših občank in občanom, ki z dogodkov niso odšli le z novim znanjem temveč tudi z netopirskim magnetkom ter s posebno številko društvene publikacije »Glej, netopirček!«, katera je v l.2022 bila deležna 1. ponatisa. Organizatorji dogodkov ter vsak par rok, ki nam je pomagal pri pripravah in izvedbi, pa smo si prisvojili majice z potiskom stražunske biodiverzitete. Hvala vsem in vsakemu posebej za sodelovanje in odlično izpeljane aktivnosti!